

Recenzja

Maria Nowina-Konopka: Rola Internetu w rozwoju demokracji w Polsce. Poznań 2008.

Publikację, którą będę prezentował, jest pracą doktorską napisaną w 2006 r. na Uniwersytecie Warszawskim pod kierownictwem prof. Arkadiusza Żukowskiego. Pani Maria Nowina-Konopka obecnie pracuje w Wyższej Szkole Biznesu – National Luis University w Nowym Sączu. Jej obszary zainteresowań to¹:

- demokracja elektroniczna (e-voting i e-government)
- komunikowanie społeczne i polityczne
- public relations administracji publicznej
- problemy społeczeństwa informacyjnego
- marketing polityczny

We wstępie autorka przedstawia główną hipotezę książki, którą jest „przypuszczenie, iż na gruncie badań prowadzonych w Polsce Internet przyczynia się do zmiany rzeczywistego funkcjonowania demokracji, a stanowiąc nowe narzędzie procesu demokracji, wpływa na jej rozwój”². Zanim zabrałem się do dalszego czytania, poszukałem publikacji dotyczących w/w zagadnienia. Przeszukałem bazy danych BN pod hasłem „Internet a Polityka” i znalazłem 4 książki i 8 artykułów³, które mogłyby odpowiadać tematowi pracy P. Nowiny-Konopko. Moje poszukiwania niejako potwierdziła sama autorka, która w swojej bibliografii zawarła znalezione przeze mnie publikacje, ale jednocześnie we wstępie zaznacza, że na naszym rynku wydawniczym brak jest monografii ukazującej polską specyfikę rozwoju demokracji z zastosowaniem najnowszej technologii informacyjno-komunikacyjnej.⁴

Prezentowane przez mnie opracowanie obejmuje okres od roku 1989 po rok 2004. Jednakże trzon analizy stanowią lata od 1997 do 2004 r. Wynika to z historycznych uwarunkowań rozwoju infrastruktury teleinformacyjnej w Polsce, Internet zaczął u nas odgrywać rolę dopiero po 1996 r., natomiast rok 2004 miał być wg autorki okresem, w którym zakończył się wstępny etap informatyzacji w naszym kraju.⁵

¹ <http://politologia.wsb-nlu.edu.pl/pl/wykladowcy/nowina.html>

² M. Nowina-Konopka: Rola Internetu w rozwoju demokracji w Polsce. Kraków 2008. s. 8.

³ Rothert A.: Demo-Net wirtualna projekcja rzeczywistości, Warszawa 2001 ; Browning G.: Elektroniczna demokracja : [wybory w Internecie], Warszawa 1997 ; Porębski L.: Elektroniczne oblicze polityki : demokracja, państwo, instytucje polityczne w okresie rewolucji informacyjnej, Kraków 2004. ; Rothert A.: Technopolis : wirtualne sieci polityczne, Warszawa 2003 ; Koczubiej S.: E-głosowanie jako element demokracji w społeczeństwie informacyjnym, *Problemy Humanistyki*. - Nr 8/9 (2003/2004), s. 261-273 ; Bazuń D.: Internet a demokracja, *Colloquia Commun*, 2002 [nr] 2 s. 351-363 ; Bukowski M.: Internet i cyberaktywiści, *Zeszyty Prasoznawcze*. - R. 47, nr 3/4 (2004), s. 177-178 ; Ostrowski R.: Komunikowanie polityczne w Internecie, *Zeszyty Naukowe / Almamater Wyższa Szkoła Ekonomiczna*. - 2006, z. 4, s. 171-205 ; Leszczyński A.: Kult martwej krowy : jak Internet zmienia politykę, *Krytyka Polityczna*. - Nr 7/8 (2005), s. 40-51 ; Stempień J.R.: O polis w dobie elektronicznej, *Studia Socjologiczne*. - 2006, nr 3, s. 145-153 ; Sadlok M.: Polityka w Internecie, *Dziś*. - R. 19, nr 4 (2008), s. 125-130 ; Nowina Konopka M.: Rola Internetu w kampaniach wyborczych w Polsce w latach 1997-2003, *Problemy Humanistyki*. - Nr 8/9 (2003/2004), s. 247-259

⁴ op. cit. s. 10-11.

⁵ op. cit. s. 11.

Na strukturę książki składają się cztery rozdziały. W pierwszym z nich, teoretycznym, autorka wyjaśnia zakres terminu demokracja elektroniczna. Zwraca uwagę, że w literaturze dostępnej na polskim rynku wydawniczym pojęcie to pojawiło się, ale nie zostało odpowiednio rozwinięte i wytłumaczone. Następnie analizowane są różne koncepcje „demokracji elektronicznej”, które pojawiły się w publikacjach zagranicznych, głównie autorów amerykańskich. Autorka dużo miejsca w rozdziale pierwszym poświęca również zagadnieniu społeczeństwa informacyjnego. Prezentuje i omawia definicje, które pojawiły się w literaturze światowej. Ukazuje procesy kształtowania się tego typu społeczeństw na przykładach USA, Japonii, UE, Nowe Zelandii, Australii, Brazylii, Indii czy RPA. Osobny podrozdział poświęcony jest zagadnieniu społeczeństwa informacyjnego w Polsce. Przedstawione zostały działania centralnych instytucji państwowych (akty prawne, strategie, programy), które sprzyjały powstawaniu SI w Polsce. Autorka analizuje proces kształtowania się SI oraz bada profil polskich użytkowników Internetu.

Rozdział drugi poświęcony został funkcjonowaniu organów władzy publicznej w Internecie. Autorka „pod lupę” wzięła serwisy: Sejmu, Senatu, Kancelarii Prezydenta, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Ministerstw, Sądu Najwyższego, Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu oraz inne sądy. Analizie została poddana nie tylko zawartość treściowa tych serwisów informacyjnych, lecz przede wszystkim jakość, a więc: interaktywność, aktualność, szatę graficzną, interfejs użytkownika itp.

Rozdział trzeci poświęcony jest roli Internetu w rywalizacji politycznej w Polsce. Autorka przeanalizowała zawartości treści politycznych zamieszczanych w Internecie przez ugrupowania polityczne. Zostały omówione witryny partii politycznych (LPR, PO, PSL, PIS, Samoobrona, SLD, UW, KPN, UPR.), wybrane portale internetowe⁶, agencje informacyjne, internetowe wydania prasy, serwisy informacyjne TP, TVN itd. W ten sposób chciała wykazać, czy, Internet, w obecnym stadium rozwoju w Polsce stanowi nową płaszczyznę rywalizacji politycznej. Szczególną uwagę zwróciła na kwestię różnorodności źródeł informacji o polityce oraz sposobów wykorzystywania Internetu do prowadzenia kampanii wyborczych. Omówiła początki internetowych kampanii wyborczych w USA, by następnie przejść do analizy wyborów parlamentarnych w 1997 r., wyborów samorządowych w 1998 r., wyborów prezydenckich w 2000 r, wyborów parlamentarnych w 2001 r. oraz wyborów samorządowych w roku 2002. Jej zdaniem każda kolejna kampania wyborcza ukazuje nowe sposoby wykorzystywania Internetu. Na koniec tego rozdziału podjęła kwestię „głosowanie przez Internet”, zaznaczając, że temat ten wymaga osobnego, szerszego omówienia. Zasygnalizowano, że ten wykorzystywany na Zachodzie sposób oddawania i zliczania głosów ma przyszłość także w polskim systemie wyborczym, niestety podejmowane dotychczas próby nie przyniosły oczekiwanych rezultatów. Autorka dokonała analizy zysków i strat oraz możliwości i barier wprowadzenia tej metody głosowania.

Ostatni rozdział poświęciła zaangażowaniu jednostek w życie polityczne kraju. Chodzi tu głównie o różnego rodzaju grupy społeczne i ich stopień wykorzystania Internetu, np.: jako medium ułatwiającego promocję, aktywizację członków, komunikację, edukację oraz wpływ na kulturę społeczeństwa w obrębie, którego funkcjonują. W tym celu omówiła serwisy WWW wybranych organizacji pozarządowych, związków zawodowych, mniejszości narodowych i etnicznych, kościołów i ruchów religijnych grup dyskusyjnych itp.

⁶ Ze względu na ogromną liczbę polskich portali internetowych, w opracowaniu zdecydowano się na prezentację wyników analizy jedynie tych portali, które cieszą się wśród internautów największą popularnością

Autorka podsumowując ten rozdział stwierdza, że „Internet w obywatelskich inicjatywach partycypacji politycznej wykorzystywany jest przede wszystkim do działalności informacyjnej i edukacyjnej”⁷

Podsumowując, w swej pionierskiej pracy Maria Nowina-Konopka ukazuje rolę Internetu w polskim życiu politycznym. Przedstawia jego znaczenie dla funkcjonowania najważniejszych instytucji państwowych i partii politycznych. Analizuje także obywatelską aktywność polityczną, dla której areną jest Internet. Zastanawia się, w jakim stopniu powstająca demokracja elektroniczna z bezpośrednimi formami uczestnictwa przemodeluje polski system polityczny.

Praca jest napisana na podstawie bogatej literatury przedmiotu. Autorka rejestruje prawie 400 publikacji, ponad 300 przeanalizowanych witryn internetowych. Liczne przypisy mogą rozpraszać podczas czytania ale niewątpliwie wzbogacają tekst główny. Język książki jest przystępny i komunikatywny.

Książkę można polecić specjalistą od marketingu politycznego oraz wszystkim tym, którzy interesują się zastosowaniem Internetu w rywalizacji politycznej.

⁷ op. cit. s. 253.